

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2025

mun. Chișinău

**Cu privire la aprobarea Planului de acțiuni
pentru anii 2025-2028, privind promovarea culturii memoriei victimelor
represiunilor comise de către regimul totalitar comunist pe teritoriul Republicii
Moldova în perioada anilor 1917-1989**

În memoria victimelor represiunilor politice, pentru a recunoaște, documenta și transmite memoriei colective, suferințele îndurate de sutele de mii de oameni care au locuit și/sau locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova, ca urmare a represiunilor politice, deportărilor forțate, arestărilor arbitrare, execuțiilor sumare și altor forme de violență comise de regimul totalitar comunist în perioada anilor 1917 - 1989, precum și în scopul evitării repetării atrocităților menționate, în temeiul art. 10 din Legea nr. 1225/1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice (Monitorul Parlamentului Nr. 12 art. 363, republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 241-246 art. 746), art. 5 lit. a) și art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, **Guvernul HOTĂRĂȘTE:**

1. Se aprobă Planul de acțiuni pentru anii 2025 - 2028, privind promovarea culturii memoriei victimelor represiunilor comise de către regimul totalitar comunist pe teritoriul Republicii Moldova în perioada anilor 1917 - 1989, *în continuare – Planul de acțiuni privind comemorarea victimelor represiunilor politice*, se anexează.

2. Autoritățile și instituțiile publice responsabile vor asigura, conform competențelor, executarea integrală și în termenele stabilite a acțiunilor din Planul de acțiuni privind comemorarea victimelor represiunilor politice.

3. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

Dorin RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul culturii

Sergiu PRODAN

Ministrul educației și cercetării

Dan PERCIUN

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr.

PLAN DE ACȚIUNI
pentru anii 2025-2028 privind promovarea culturii memoriei victimelor represiunilor comise de către regimul totalitar comunist pe teritoriul Republicii Moldova în perioada anilor 1917-1989

Nr. crt.	Denumirea acțiunii	Termenul de realizare	Autoritățile/ instituțiile responsabile	Partenerii de cooperare	Indicatorii de progres	Costuri de implementare, mii lei				Sursa de finanțare
						2025	2026	2027	2028	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I. Promovarea unui proces de educație și cercetare a represiunilor comise de regimul comunist pe teritoriul actual al Republicii Moldova										
Obiectiv I.1. Integrarea unor module tematice despre totalitarism și represiunile comuniste în curriculumul școlar și universitar, inclusiv susținerea și dezvoltarea disciplinei opționale <i>Regimul totalitar comunist: represiune și mișcare de rezistență</i>										
1.	Evaluarea manualelor școlare de <i>Istorie a românilor și universală</i> pentru clasele a IX-a și a XII-a privind studierea represiunilor comise de către regimul comunist	2027 (Argumentare: modificarea anului conform noului Curriculum aprobat)	Ministerul Educației și Cercetării	Instituții de învățământ superior, Institutul de Istorie al USM; alte instituții abilitate	Raport de evaluare și implementare a recomandărilor elaborat			25,0		Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării
2.	Elaborarea suportului informațional de studiere a <i>Regimului totalitar comunist: represiune și mișcare de rezistență</i> , clasele IX și XII, în limba română cu ulterioara sa traducere în limbile minorităților etnice.	2025	Ministerul Educației și Cercetării	Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova; Instituții de învățământ superior; Institutul de Istorie al USM; alte instituții abilitate	Suport didactic elaborat și editat în limbile română și limbile minorităților etnice.	364,0				Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3.	Elaborarea suportului didactic de predare a <i>Regimului totalitar comunist: represiune și mișcare de rezistență</i>	2025	Ministerul Educației și Cercetării	Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova; Instituții de învățământ superior; Institutul de Istorie al USM; alte instituții abilitate	Ghid de predare elaborat, sesiuni de instruire organizate	170,0				Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării
4.	Actualizarea <i>Planului-cadru pentru studii superioare de licență (ciclul I), de master (ciclul II) și integrate</i> prin includerea în lista cursurilor recomandate de orientare socio-umanistică a unui curs cu tematica represiunilor comise de către regimul totalitar comunist	2025	Ministerul Educației și Cercetării	Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova; Instituții de învățământ superior; Institutul de Istorie al USM; alte instituții abilitate	<i>Planul-cadru pentru studii superioare de licență (ciclul I), de master (ciclul II) și integrate</i> actualizat	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării
5.	Formarea cadrelor didactice privind studierea <i>Regimului totalitar comunist: represiune și mișcare de rezistență</i>	2025-2028	Ministerul Educației și Cercetării	Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova; Instituții de învățământ superior, Institutul de Istorie al USM; alte instituții abilitate	Stagii de formare organizate și desfășurate	40,0	40,0	40,0	25,0	Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării
6.	Participarea cadrelor didactice la stagiile de formare organizate de Fundația Academia Civică, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului al Academiei Române, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER),	Anual	Ministerul Educației și Cercetării	Asociația Istoricilor din Republica Moldova “A. Moșanu”; Instituții de învățământ superior Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova; Institutul Pro Memoria; ANTIM;	Cursuri și stagii organizate și desfășurate	200,0	200,0	200,0	200,0	Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării, precum și Partenerii de dezvoltare

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	precum și alte instituții și organizații			Instituții de învățământ superior.						
Obiectiv I.2. Consolidarea și extinderea permanentă a cunoștințelor elevilor/studentilor referitoare la memoria victimelor represiunilor comuniste										
1.	Desfășurarea Concursului național cu genericul „Represiunile comuniste: istorie și lecții de viață”	Anual, luna mai	Ministerul Educației și Cercetării; organele locale de specialitate în domeniul învățământului	Asociația Istoricilor din Republica Moldova ”A. Moșanu”; Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova; Instituții de învățământ superior, ANTIM.	Concurs național organizat și desfășurat		30,0	30,0	30,0	Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării, precum și Partenerii de dezvoltare.
2.	Organizarea în cadrul „Săptămânii Memoriei și Recunoștinței” în instituțiile de învățământ general a proiecțiilor de filme cu dezbateri; ore publice, mese rotunde, conferințe, vizite în muzeu, concursuri de eseu/desene/ proiecte pe tematica deportărilor și foametei organizate din RSSM	Anual, finele lunii aprilie	Ministerul Educației și Cercetării; organele locale de specialitate în domeniul învățământului	Asociația Istoricilor din Republica Moldova ”A. Moșanu”; Instituții de învățământ superior; Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM; Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova; Muzeul de Istorie al s. Avdarma.	Număr de activități organizate: proiecții de filme cu dezbateri; ore publice, mese rotunde, vizite în muzeu, concursuri de eseu/desene/proiecte pe tematica foametei organizate din RSSM	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării și Ministerul Culturii
3.	Organizarea excursiilor școlare/universitare în muzee.	Anual	Ministerul Educației și Cercetării	Muzeul Național de Istorie a Moldovei; Asociația Istoricilor din Republica Moldova ”A. Moșanu”; Instituții de învățământ superior, Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM;	Excursii organizate	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării și Ministerul Culturii Bugetul Muzeului Național de Istorie a

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
				Asociația Foștilor Deportati și Deținuți Politici din Republica Moldova; Muzeul de Istorie s. Avdarma.						Moldovei
4.	Organizarea proiecțiilor de film și vizionarea spectacolelor tematice de către elevi	Anual	Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Culturii	Muzeul Național de Istorie a Moldovei; Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ superior, Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM; Asociația Foștilor Deportati și Deținuți Politici din Republica Moldova; Muzeul de Istorie s. Avdarma	Proiecții și spectacole organizate	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării și Ministerul Culturii Bugetul instituțiilor
5.	Organizarea și desfășurarea <i>Pelotonului comemorativ</i> dedicat memoriei victimelor și evenimentelor dramatice care au urmat după 23 august 1939	Anual, 23 august	Ministerul Culturii; Ministerul Afacerilor Externe	Muzeul Național de Istorie a Moldovei; Instituții de învățământ superior; Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM.	Număr de manifestări organizate	36,0	36,0	36,0	36,0	Bugetul aprobat al Ministerului Culturii Bugetul Muzeului Național de Istorie a Moldovei
6.	Organizarea vizitelor de studiu și documentare pentru tânăra generație în cadrul organizațiilor specializate din România și alte state a Europei de Sud Est, inclusiv statele post-comuniste din Europa centrală și țările baltice	Anual	Ministerul Educației și Cercetării	Asociația Foștilor Deportati și Deținuți Politici din Republica Moldova; Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; ANTIM; Instituții de	Vizite de studiu și documentare organizate și desfășurate	50,0	50,0	50,0	50,0	Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
				învățământ superior; Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM						
7.	Elaborarea expozițiilor virtuale și distribuirea lor în instituțiile de învățământ în vederea utilizării acestora în cadrul orelor de istorie și decadelor tematice.	2026-2027	Ministerul Culturii Agenția Națională a Arhivelor Ministerul Educației și Cercetării	Autorități publice locale; Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Muzeul Național de Istorie a Moldovei; Instituții de învățământ superior; Institutul de Istorie al USM; Muzeul de Istorie s. Avdarma.	Muzee și expoziții virtuale organizate și menținute	În limita bugetului alocat	În limita bugetului alocat	În limita bugetului		Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării și Ministerul Culturii
Obiectiv I.3. Identificarea și analiza golurilor în elucidarea istorică a fenomenului totalitar, formelor de represiune care nu au fost definite de cadrul legal și de cercetare										
1.	Evaluarea și analiza bibliografiei cu privire la represiunile din perioada ocupației sovietice și a mișcării de rezistență anti-sovietică din perspectiva golurilor de cercetare	2025-2027	Institutul de Istorie al USM	Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ superior; Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM; ANTIM.	Raport de evaluare și bibliografie elaborată	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului		Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării
2.	Organizarea vizitelor de documentare și schimb de experiență în alte țări pentru preluarea celor mai bune practici de cercetare și evaluare a golurilor de studiu	Periodic	Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Culturii	Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ superior; Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM; ANTIM. Muzeul Național de Istorie a Moldovei	Număr de vizite efectuate	200,0	200,0	200,0	200,0	Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării; Ministerul Culturii
3.	Organizarea conferințelor științifice și de popularizare	Periodic	Ministerul Educației și	Asociația Istoricilor din Republica	Număr de conferințe organizate	100,0	100,0	100,0	100,0	Bugetul aprobat al

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	științifică pe domeniile tematiche		Cercetării; Ministerul Culturii	Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ superior, Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM; ANTIM. Muzeul Național de Istorie a Moldovei						Ministerului Educației și Cercetării; Ministerul Culturii
4.	Organizarea concursurilor de cercetare de către școlile doctorale pentru studierea represiunilor comuniste, cu acordarea de premii pentru cele mai relevante lucrări. Oferirea de granturi/burse speciale pentru doctoranzii care cercetează teme ce țin de represiunile comuniste	Anual	Ministerul Educației și Cercetării	Școlile doctorale; Instituții de învățământ superior; Institutul de Istorie al USM; alte instituții abilitate	Numărul de lucrări premiate/doctoranzi susținuți prin granturi/burse speciale	50,0	50,0	50,0	50,0	Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării
5.	Modificarea Legii nr. 1225 din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.	2025	Ministerul Justiției	Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova; Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ superior; Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM; ANTIM, alte instituții abilitate						Bugetul aprobat al Ministerului Justiției
Obiectiv I.4. Analiza istorico-juridică a evenimentelor istorice conexe regimului totalitar-comunist, care au generat consecințe grave împotriva locuitorilor Republicii Moldova										
1.	Elaborarea ghidului cu privire la terminologia privind desemnarea victimelor regimului totalitar-comunist (deținut	2025-2026	Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Justiției	Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ	Ghid elaborat	25,0	25,0			Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	politic, deportat, participant în mișcarea de rezistență, victimă a foametei din anii 1946-1947 etc.)			superior; Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM; ANTIM.						
2.	Edificarea monumentelor pentru eroii rezistenței anti-comuniste	2025-2028	Autoritățile Publice Locale Ministerul Culturii	Autoritățile publice locale	Număr de monumente edificate	În limita alocațiilor bugetare	În limita alocațiilor bugetare	În limita alocațiilor bugetare	În limita alocațiilor bugetare	Bugetul APL
3.	Antrenarea instituțiilor APL în procesul de reabilitare a memoriei eroilor rezistenței anticomuniste	2025-2028	Autoritățile Publice Locale	Autoritățile publice locale	Număr de monumente edificate	În limita alocațiilor bugetare	În limita alocațiilor bugetare	În limita alocațiilor bugetare	În limita alocațiilor bugetare	Bugetul APL
II. Crearea și susținerea traseelor tematice de comemorare a represiunilor regimului comunist										
Obiectiv II.1 Edificarea și dezvoltarea spațiului muzeal la tema istoriei și memoriei regimului totalitar-comunist										
1.	Dotarea cu echipament tehnic a Muzeului Victimelor Deportărilor și Represiunilor Politice, MNIM	2026	Ministerul Culturii	Muzeul Național de Istorie a Moldovei; Asociația Foștilor Deportati și Deținuți Politici din Republica Moldova	Muzeu dotat tehnic		În limita bugetului			Bugetul aprobat al Ministerului Culturii
2.	Elaborarea design-ului artistic privind organizarea spațiului expozițional al Muzeului Victimelor Deportărilor și Represiunilor Politice, MNIM	2027	Ministerul Culturii	Muzeul Național de Istorie a Moldovei; Asociația Foștilor Deportati și Deținuți Politici din Republica Moldova	Proiect de design artistic elaborat			În limita bugetului		Bugetul aprobat al Ministerului Culturii
3.	Colectarea și valorificarea muzeografică a vestigiilor care au aparținut foștilor deportați, represați politic, victime ale foametei etc.	2025-2028	Ministerul Culturii	Muzeul Național de Istorie a Moldovei; Asociația Foștilor Deportati și Deținuți Politici din Republica Moldova; Instituții de învățământ superior, ANTIM, muzeele regionale, locale; administrațiile publice locale	Număr de artefacte colectate	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	Bugetul aprobat al Ministerului Culturii Bugetul instituțiilor
4.	Organizarea/consolidarea spațiului expozițional la	2025-2028	Ministerul Culturii	Muzeul Național de Istorie a Moldovei;	Număr de artefacte colectate	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	Bugetul aprobat al

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	tema deportărilor, represiunilor, foametei și rezistenței anti-sovietice în cadrul muzeelor locale		Autoritățile Publice Locale	Asociația Foștilor Deportăți și Deținuți Politici din Republica Moldova; , Instituții de învățământ superior; ANTIM, Muzeul de Istorie s. Avdarma; muzeele regionale, locale; administrațiile publice locale						Ministerului Culturii Bugetul instituțiilor muzeale Bugetul APL
5.	Identificarea clădirilor cu valoare istorică și memorială	2025-2028	Ministerul Culturii	Institutul Patrimoniului Cultural Agenția de Inspectare a Monumentelor Asociația Foștilor Deportăți și Deținuți Politici din Republica Moldova; , Instituții de învățământ superior, ANTIM, Muzeul de Istorie s. Avdarma; muzeele regionale, locale; administrațiile publice locale	Număr de artefacte colectate	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	Bugetul aprobat al Ministerului Culturii
6.	Modificarea Registrului monumentelor istorice	2025-2026	Agenția de Inspectare a Monumentelor; Ministerul Culturii	Muzeul Național de Istorie; Asociația Foștilor Deportăți și Deținuți Politici din Republica Moldova; Instituții de învățământ superior; Institutul de Istorie al USM; Institutul Patrimoniului Cultural	Studiu efectuat și marcaje instalate	25,0	25,0			Bugetul aprobat al Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7.	Elaborarea unui ghid informativ, inclusiv în variantă digitală, privind obiectivele patrimoniului istoric și cultural la tema represiunilor comuniste existente pe teritoriul Republicii Moldova	2026-2027	Ministerul Culturii	Muzeul Național de Istorie; Asociația Foștilor Deportati și Deținuți Politici din Republica Moldova; Instituții de învățământ superior; Institutul de Istorie al USM; Institutul Patrimoniului Cultural Biblioteca Națională	Registru elaborat și editat		25,0	25,0		Bugetul aprobat al Ministerului Culturii
8.	Organizarea și desfășurarea manifestațiilor ușilor deschise în contextul zilelor de comemorare	Anual, în perioada lunilor aprilie, iunie și iulie	Ministerul Culturii Ministerul Apărării	Muzeul Național de Istorie a Moldovei; muzeele și memoriale; Autoritățile Publice Locale; Asociația Foștilor Deportati și Deținuți Politici din Republica Moldova, Instituții de învățământ superior, ANTIM. Agenția Națională a Arhivelor	Număr de vizite efectuate	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării, Ministerul Culturii Bugetul aprobat al Ministerului Apărării
9.	Elaborarea și publicarea, în limbile română, engleză, găgăuză, ucraineană și rusă, a unui ghid/îndrumar istorico-turistic al obiectivelor istorice și culturale ale obiectivelor turistice și a unei rute turistice legate de tema represiunilor comuniste	2025-2026	Ministerul Culturii Autoritățile Publice Locale	Muzeul Național de Istorie; muzeele și memoriale; Autoritățile Publice Locale; Asociația Foștilor Deportati și Deținuți Politici din Republica Moldova; Instituții de învățământ superior, Institutul de Istorie al USM; ANTIM. Muzeul de Istorie s. Avdarma Oficiul Național al	Ghid elaborat și publicat	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării, Ministerul Culturii Bugetul APL

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
				Turismului						
10.	Organizarea periodică a unor expoziții virtuale de muzeu pe tematica represiunilor comuniste în cadrul muzeelor municipale, raionale, sătești, școlare	Periodic	Ministerul Culturii Ministerul Educației și a Cercetării Autoritățile Publice Locale	Muzeul Național de Istorie a Moldovei; Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova; Muzeul de Istorie s. Avdarma; muzeele regionale, locale; administrațiile publice locale	Numărul de expoziții virtuale	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării, Ministerul Culturii Bugetul APL
Obiectiv II.2. Promovarea memoriei victimelor represiunilor politice prin activități de exprimare artistică.										
1.	Prezentarea spectacolelor în diverse localități ale Republicii Moldova și peste hotare cu tematica comemorativă	Anual, în perioada lunilor aprilie, iunie și iulie	Ministerul Culturii	Teatrele și instituțiile de cultură din cadrul APL	Număr de spectacole	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării, Ministerul Culturii Bugetul APL
2.	Susținerea proiectelor dedicate memoriei istorice prin concursul proiectelor culturale.	Anual	Ministerul Culturii ONCD	Organizațiile nonguvernamentale	Număr de proiecte susținute	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	Bugetul aprobat al Ministerul Culturii
3.	Susținerea proiectelor dedicate memoriei istorice prin concursul de finanțare a proiectelor cinematografice.	Anual	Ministerul Culturii, Centrul Național al Cinematografiei.	Case de producție, organizații nonguvernamentale .	Număr de proiecte susținute.	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	Bugetul aprobat al Ministerului Culturii.
4.	Susținerea inițiativelor de organizare a proiecțiilor cinematografice în diverse localități ale Republicii Moldova și peste hotare la tema memoriei istorice	Anual	Ministerul Culturii, Centrul Național al Cinematografiei.	instituțiile de cultură din cadrul APL, organizații nonguvernamentale .	Număr de proiecte susținute.	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	Bugetul aprobat al Ministerul Culturii
5.	Susținerea și organizarea expozițiilor de artă, expozițiilor fotografice în edificiile publice din localitățile Republicii Moldova și peste hotare consacrate culturii memoriei	Anual, în perioada lunilor aprilie, iunie și iulie	Ministerul Culturii Instituțiile muzeale	Muzeul Național de Istorie a Moldovei; muzeele și memorialele; Autoritățile Publice Locale; Asociația Foștilor Deportați	Număr de expoziții organizate	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	Bugetul aprobat al Ministerul Culturii Bugetul APL

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
				și Deținuți Politici din Republica Moldova; Instituții de învățământ superior, Institutul de Istorie al USM.						
6.	Susținerea și organizarea manifestațiilor de promovare a formelor artistice cu tematica culturii memoriei (muzică, sculptură, literatură)	Anual, iunie și iulie	Ministerul Culturii APL	Muzeul Național de Istorie a Moldovei; muzeele și memoriale; Autoritățile Publice Locale; Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova. Uniunile de Creație Oficiul de Dezvoltare a Culturii	Număr de manifestații organizate	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării, Ministerul Culturii Buget APL
7.	Organizarea dezbaterilor televizate cu participarea istoricilor și martorilor represiei	2025-2028	Teleradio Moldova	Asociația Istoricilor "A. Moșanu", Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova, Instituții de învățământ superior, ANTIM,	Număr de emisiuni	În limita bugetului alocat	În limita bugetului alocat	În limita bugetului alocat	În limita bugetului alocat	Bugetul aprobat al Teleradio Moldova
8.	Elaborarea și plasarea în grila de emisie a furnizorului public național de servicii media a produselor media dedicate memoriei istorice	2025-2028				În limita bugetului alocat	În limita bugetului alocat	În limita bugetului alocat	În limita bugetului alocat	Bugetul aprobat al Teleradio Moldova
9.	Susținerea și organizarea ecranizării unui miniserial de filme documentare dedicate represiei.	2026	Ministerul Culturii	Asociația Istoricilor "A. Moșanu", Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova, TRM	Număr de ecranizări		500,0			Ministerul Culturii
10.	Organizarea și susținerea atelierelor de film tematice	Anual	AMTAP	Asociația Istoricilor "A. Moșanu",	Atelier organizat	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	În limita bugetului	Bugetul aprobat al

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	pentru tinerii cinești.			Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova, TRM AMTAP		alocat	alocat	alocat	alocat	AMTAP
11.	Susținerea proiectelor media dedicate memoriei istorice prin concursul de desemnare a beneficiarilor Fondului de subvenționare a mass-mediei	Anual	Ministerul Culturii	Furnizori privați de servicii media, presă scrisă și online.	Număr de proiecte susținute.	În limita bugetului alocat	În limita bugetului alocat	În limita bugetului alocat	În limita bugetului alocat	Ministerul Culturii
Obiectiv II.3. Crearea și gestionarea unui fond de carte destinat culturii memoriei										
1.	Elaborarea index-ului bibliografic al culegerilor de documente, testimoniale, fotografii, cărți și manuale cu tematica represiunilor comise de către regimul comunist, cu indicarea formelor și perioadei	2025	Ministerul Culturii	Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova; Instituții de învățământ superior; Institutul de Istorie al USM; Biblioteca Națională a Moldovei	Index elaborat	25,0				Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării, Ministerul Culturii
2.	Elaborarea, lansarea și menținerea logistică a platformei electronice cu includerea index-ului, culegerilor de documente, testimoniale, cărți și manuale cu tematica represiunilor comise de către regimul comunist, cu indicarea formelor și perioadei	2025-2026	Ministerul Culturii; Ministerul Educației și Cercetării	Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova; Instituții de învățământ superior; Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM; Biblioteca Națională a Moldovei	Platformă elaborată și lansată	25,0	25,0			Bugetul aprobat al Ministerul Culturii
3.	Analiza și elaborarea unui studiu cu privire la practica susținerii unui fond de carte în domeniul represiunilor, bazat pe experiența	2025	Ministerul Culturii; Ministerul Educației și Cercetării	Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova; Instituții	Studiu elaborat cu recomandări înaintate	25,0				Bugetul aprobat al Ministerul Culturii

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	internațională			de învățământ superior, Institutul de Istorie al USM						
4.	Organizarea concursurilor pentru editare publicațiilor în domeniul represieiilor comuniste	Anual	Ministerul Culturii; Ministerul Educației și Cercetării	Autoritățile publice locale, Asociațiile locale; Asociația Fostilor Deportati și Deținuți Politici din Moldova; Instituții de învățământ superior, Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM.	Concursuri desfășurate și publicații elaborate	50,0	50,0	50,0	50,0	Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării, Ministerul Culturii
Obiectiv III. 1. Promovarea acțiunilor de informare continuă pentru combaterea narativelor istoriografiei sovietice, dezinformării și falsurilor, inclusiv prin introducerea în circuitul științific a documentelor din fostele arhive ale structurilor de represiune										
1.	Organizarea și desfășurarea unor manifestatii solemne cu prilejul zilelor de comemorare a victimelor foametei, a deportărilor	Anual, 1 aprilie, a treia sâmbătă din aprilie, 13 iunie și 6 iulie, 23 august	Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Afacerilor Externe Ministerul Culturii Autorități Publice Locale Ministerul Apărării	Autoritățile publice locale; Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ superior; Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM; Instituții muzeale Biblioteca Națională a Moldovei	Număr de manifestatii desfășurate	100,0	100,0	100,0	100,0	Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării; Ministerul Culturii
2.	Organizarea și desfășurarea în cadrul bibliotecilor publice a expozițiilor de carte, prezentări de carte, întâlniri cu autori etc. pentru cultivarea memoriei comemorării victimelor represiunilor	Periodic	Ministerul Culturii; Ministerul Educației și Cercetării; autoritățile administrației publice locale; bibliotecile	Autoritățile publice locale; Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ superior; Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie	Număr de evenimente organizate și desfășurate	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	Bugetul aprobat al autorităților/instituțiilor implicate

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
				al USM; Biblioteca Națională a Moldovei						
3.	Identificarea, cercetarea și reabilitarea memorială a locurilor de execuție și tortură în masă și a mormintelor comune din perioada foametei	2025-2026	Ministerul Culturii;	Autoritățile publice locale, Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ superior; Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM; Institutul Patrimoniului Cultural	Locuri identificate și amenajate	În limitele bugetului	În limitele bugetului			Bugetul aprobat al Ministerului Educației și Cercetării; Ministerul Culturii
4.	Includerea în grila postului de televiziune publică a unei emisiuni cu privire la combaterea narativelor sovietice și manipularea ideologică	Anual	Teleradio Moldova	Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ superior, Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM.	Emisiuni realizate	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	Bugetul aprobat al Teleradio Moldova
5.	Includerea în grila radiofonică a emisiunii "Cartea citită" dedicată memoriilor victimelor represiunilor politice	Anual	Teleradio Moldova	Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ superior, Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM.	Emisiune realizată	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	Bugetul aprobat al Teleradio Moldova
6.	Transmiterea tuturor materialelor de arhivă referitoare la represiunile din anii 1917-1989 din posesia SIS, MAI și Procuratura Generală în posesia Agenției Naționale a Arhivelor	2025-2028	Agenția Națională a Arhivelor	Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu";	Dosare transmise	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	Bugetul aprobat al Agenției Naționale a Arhivelor

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7.	Digitalizarea documentelor de arhivă cu tematica represiunilor comuniste. Consolidarea bazei de date online cu numele victimelor represiunilor (Centru digital al memoriei victimelor), a unor documente relevante/interviuri audio/video cu supraviețuitorii regimului comunist	Sistematic	Agencia Națională a Arhivelor	Agencia Națională a Arhivelor; Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova; Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Institutul Pro Memoria; alte instituții abilitate	Numărul de colecții digitalizate/interviuri	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	Bugetul aprobat al Agenției Naționale a Arhivelor
8.	Participarea constantă a delegațiilor din Republica Moldova la forurile internaționale ale represiunilor regimurilor totalitare	Anual	Ministerul Afacerilor Externe; Ministerul Educației și Cercetării; Agenția Relații Interetnice Ministerul Apărării	Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ superior, Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM.	Număr de reuniuni în plen la care au participat delegațiile moldovenești	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	Bugetul aprobat al autorităților implicate
9.	Promovarea cooperării cu organizațiile de comemorare a victimelor represiunilor politice din afara Republicii Moldova	Permanent	Ministerul Afacerilor Externe; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Culturii Ministerul Apărării	Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova	Număr de întâlniri avute și înțelegeri convenite	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	Bugetul aprobat al autorităților implicate
10.	Organizarea și desfășurarea seminarelor și cursurilor de instruire pentru lucrătorii organelor de drept (poliție, procuratură, sistemul judiciar) privind victimele represiunilor politice	Periodic	Institutul Național al Justiției; Ministerul Afacerilor Interne	Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ superior, Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM.	Număr de activități desfășurate; număr de participanți	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	Bugetul aprobat al instituțiilor implicate

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Obiectiv III.2. Analiza fundamentării scopului monumentelor de edificare a comunismului										
1.	Elaborarea unui registru de obiective cu monumentele de gloriificare a comunismului și a liderilor care au participat la represiunile comuniste în perioada 1917-1989	2027-2028	Ministerul Culturii	Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ superior, Institutul de Istorie al USM	Registru elaborat și marcate instalate			În limitele bugetului	În limitele bugetului	Bugetul aprobat al Institutului Patrimoniului Cultural
2.	Elaborarea unui registru al locașurilor sfinte care au avut de suferit în perioada ocupației sovietice	2026-2027	Ministerul Culturii	Autoritățile publice locale	Registru elaborat și marcate instalate		În limitele bugetului	În limitele bugetului		Bugetul aprobat al Institutului Patrimoniului Cultural
3.	Elaborarea unui studiu cu referire la experiența internațională cu privire la monumentele de gloriificare a regimurilor totalitare	2025-2026	Ministerul Culturii	Muzeul Național de Istorie; Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova; Instituții de învățământ superior, Institutul de Istorie al USM	Studiu elaborat	25,0	25,0			Bugetul aprobat al Institutului Patrimoniului Cultural
4.	Elaborarea unui studiu cu privire la impactul și mesajul istoric, artistic și ideologic al monumentelor gloriificare a regimurilor totalitare	2027-2028	Ministerul Culturii	Muzeul Național de Istorie; Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova; Instituții de învățământ superior, Institutul de Istorie al USM	Studiu elaborat			25,0	25,0	Bugetul aprobat al Institutului Patrimoniului Cultural
IV. Asigurarea cadrului legal și elaborarea politicilor publice referitoare la drepturile și statutul juridic al victimelor represiunilor regimului totalitar comunist și memoria lor										
Obiectiv IV.1. Recunoașterea statutului de victimă a persoanelor care au suferit din cauza foametei din anii 1946-1947 și a persoanelor condamnate pentru rezistența anti-sovietică, facilitarea accesului la informații ale represiunilor										
1.	Includerea declarații oficiale prin care foamea	2025-2026	Ministerul Educației și	Institutul de Istorie al USM; Institutul	Nota informativă de fundamentare cu	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	Bugetul aprobat al

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	organizată de oficialitățile comuniste în 1946-1947 în RSSM să fie recunoscută drept crimă împotriva umanității în legea 1225/1992;		Cercetării; Ministerul Justiției	Pro Memoria; Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ superior; alte instituții abilitate	privire la modificarea legislației;					autorităților/instituțiilor implicate
2.	Recunoașterea oficială a populației din RSS Moldovenească în anii 1946-1947, cu excepția nomenclaturii de partid, ca victimă a foametei organizată de oficialitățile staliniste prin elaborarea și promovarea unui proiect de lege care să recunoască foametea ca o consecință a politicilor represive comuniste	2025-2027	Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Justiției	Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ superior; Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM; alte instituții abilitate	Nota informativă de fundamentare cu privire la modificarea legislației; proiect de lege care să recunoască foametea ca o consecință a politicilor represive comuniste	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	Bugetul aprobat al autorităților/instituțiilor implicate
3.	Formarea unui depozit special al actelor de arhivă legat de represiunile politice și simplificarea accesului la materialele dosarului pentru cercetători și rudele persoanelor supuse represiune.	2026-2027	Agenția Națională a Arhivelor	Agenția Națională a Arhivelor, Instituții de învățământ superior, Institutul de Istorie al USM	Concept	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	În limitele bugetului	Bugetul aprobat al instituțiilor implicate

Obiectiv IV.2. Elaborarea unui studiu cu privire la mecanismul de restituire a prejudiciilor cauzate victimelor represiunilor politice

1.	Inventarierea legislației existente privind reabilitarea și despăgubirea victimelor represiunilor politice, inclusiv, cercetarea arhivelor naționale și internaționale pentru identificarea cazurilor documentate de represiune politică și prejudicii materiale suferite	Sistematic	Ministerul Justiției	Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ superior; Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM; alte instituții abilitate	Raport despre rezultatele inventarierii legislației existente privind reabilitarea și despăgubirea victimelor represiunilor politice; Numărul cazurilor documentate de represiune politică și prejudicii materiale suferite					Ministerul Justiției
----	---	------------	----------------------	---	---	--	--	--	--	----------------------

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2.	Nota de fundamentare cu privire la acordarea prejudiciilor morale, anularea normelor cu privire la acordarea prejudiciilor morale pentru deces care restricționează acordarea compensațiilor morale pentru victimele foametei, asigurând tratament egal cu alte categorii de victime ale represiunilor politic.	2025	Ministerul Justiției	Asociația Istoricilor din Republica Moldova "A. Moșanu"; Instituții de învățământ superior; Institutul Pro Memoria; Institutul de Istorie al USM; alte instituții abilitate	Nota de fundamentare					Ministerul Justiției
Obiectiv IV.3. Capacitarea și instituționalizarea unei organizații independente care să aibă ca scop perpetuarea și dezvoltarea culturii memoriei represiunilor										
1.	Studiu cu privire la experiența internațională în domeniul funcționării instituțiilor care să vegheze asupra culturii memoriei	2025	Ministerul Culturii	Muzeul Național de Istorie; Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova; Instituții de învățământ superior, Institutul de Istorie al USM	Studiu elaborat	25,0				Bugetul aprobat al Muzeului Național de Istorie, Institutul de Istorie a USM

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea
Planului de acțiuni pentru anii 2025-2028 privind promovarea
culturii memoriei victimelor represiunilor comise de către regimul totalitar comunist
pe teritoriul Republicii Moldova în perioada 1917 - 1989

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2025-2028 privind promovarea culturii memoriei victimelor represiunilor comise de către regimul totalitar comunist pe teritoriul Republicii Moldova în perioada 1917 – 1989 (în continuare – <i>Planul de acțiuni privind comemorarea victimelor represiunilor politice</i>), a fost elaborat de Ministerul Culturii cu suportul Consiliului Memoriei instituit prin Ordinul interministerial nr. 32 din 03.02.2025 al Ministerului Culturii și nr. 154 din 03.02.2025 al Ministerului Educației și Cercetării.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea <i>Planului de acțiuni privind comemorarea victimelor represiunilor politice</i> este elaborat în temeiul art. 10 din Legea nr. 1225/1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice (Monitorul Parlamentului Nr. 12 art. 363, republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 241-246 art. 746), cu modificările ulterioare, și art. 5 lit. a), art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
În contextul internațional actual, marcat de resurgența unor atitudini favorabile regimurilor autoritare și de o relativizare tot mai frecventă a crimelor comise în perioada dictaturilor totalitare, se impune necesitatea consolidării politicilor naționale de memorie, educație civică și promovare a valorilor democratice. Republica Moldova, ca stat de drept și membru al comunității internaționale angajate în apărarea drepturilor omului, are obligația morală și juridică de a păstra vie memoria victimelor represiunilor politice și de a contribui la prevenirea repetării unor asemenea abuzuri. Comemorarea victimelor regimurilor totalitare nu reprezintă doar un act simbolic, ci face parte dintr-un efort mai amplu de asanare morală, consolidare a rezilienței societale, și promovare a unei culturi a adevărului și responsabilității. Adoptarea Planului de acțiuni privind comemorarea victimelor represiunilor politice răspunde unei necesități stringente de a furniza un cadru coerent pentru educația istorică, reabilitarea simbolică și juridică a victimelor, precum și de protejare a memoriei colective împotriva falsificării și instrumentalizării. Conform recomandărilor Consiliului Europei, Uniunii Europene și altor organisme internaționale relevante, statele au responsabilitatea de a sprijini educația despre trecutul totalitar și de a condamna ferm crimele comise în numele unor ideologii opresive, indiferent de forma acestora. Prin acest proiect, Republica Moldova își reafirmă angajamentul față de principiile statului de drept, democrației, libertății individuale și respectului pentru dreptatea umană, contribuind unui viitor în care trecutul este cunoscut, înțeles și asumat. Scopul aprobării <i>Planului de acțiuni privind comemorarea victimelor represiunilor politice</i> este de a educa generațiile prezente și viitoare despre ideologia, istoria și moștenirea regimurilor totalitare și de a milita pentru reabilitarea și protejarea jertfelor și a memoriei acestora.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi Adoptarea proiectului hotărârii de <i>Planului de acțiuni privind comemorarea victimelor represiunilor politice</i>, reprezintă un pas semnificativ în constituirea unei culturi a memoriei, în consolidarea unei societăți democratice și în onorarea celor care au avut de suferit în urma unui regim opresiv care a ignorat sistematic drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Planul de acțiuni include următoarele măsuri: a) Proiecte educaționale în școli și universități; b) Programe de cercetare academică și istorică interdisciplinară; c) Inițiative civice și comunitare ale ONG-urilor și instituțiilor culturale; d) Amenajarea și conservarea spațiilor memoriale; e) Producții culturale și editoriale (spectacole, expoziții, lansări de carte, editarea de publicații); f) Campanii publice de informare și sensibilizare; g) Colaborări cu instituții internaționale și centre memoriale europene. Prin susținerea și implementarea inițiativelor supra menționate, se va încuraja dezvoltarea unei conștiințe istorice colective, bazate pe adevăr, empatie și responsabilitate civică. Astfel, societatea va deveni mai rezistentă în fața tentativelor de reabilitare a ideologiilor totalitare și mai capabilă să prețuiască valorile democrației, pluralismului și libertății. Prin implementarea Planului de acțiuni se urmărește atingerea următoarelor obiective: 1. Integrarea unor module tematice despre totalitarism și represiunile comuniste în curriculumul școlar și universitar, inclusiv susținerea și dezvoltarea disciplinei opționale Regimul totalitar comunist: represiune și mișcare de rezistență; 2. Consolidarea și extinderea permanentă a cunoștințelor elevilor/studentilor referitoare la memoria victimelor represiunilor comuniste; 3. Identificarea și analiza golurilor în elucidarea istorică a fenomenului totalitar, formelor de represiune care nu au fost definite de cadrul legal și de cercetare; 4. Analiza istorico-juridică a evenimentelor istorice conexe regimului totalitar-comunist, care au generat consecințe grave împotriva locuitorilor Republicii Moldova; 5. Edificarea și dezvoltarea spațiului muzeal la tema istoriei și memoriei regimului totalitar-comunist; 6. Promovarea memoriei victimelor represiunilor politice prin activități de exprimare artistică; 7. Crearea și gestionarea unui fond de carte destinat culturii memoriei; 8. Promovarea acțiunilor de informare continuă pentru combaterea narativelor istoriografiei sovietice, dezinformării și falsurilor, inclusiv prin introducerea în circuitul științific a documentelor din fostele arhive ale structurilor de represiune; 9. Analiza fundamentării scopului monumentelor de edificare a comunismului; 10. Recunoașterea statutului de victimă persoanelor care au suferit din cauza foametei din anii 1946-1947 și a persoanelor condamnate pentru rezistența anti-sovietică, facilitarea accesului la informații ale represiunilor; 11. Elaborarea unui studiu cu privire la mecanismul de restituire a prejudiciilor cauzate victimelor represiunilor politice; 12. Capacitarea și instituționalizarea unei organizații independente care să aibă ca scop perpetuarea și dezvoltarea culturii memoriei represiunilor.
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în

considerare
Nu este aplicabil
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Planul de acțiuni va avea impact pozitiv asupra sectorului public reieșind din specificul activității și misiunea autorităților/instituțiilor implicate.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Cheltuielile pentru realizarea prevederilor proiectului Hotărârii de Guvern și a Planului de acțiuni vor fi acoperite din contul și în limitele alocațiilor aprobate anual în bugetele autorităților/instituțiilor implicate.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Planul de acțiuni va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat, reieșind din faptul că activitățile organizate necesită contribuția prestatorilor de bunuri și servicii.
4.4. Impactul social
Implementarea Planului de acțiuni va genera următoarele efecte sociale relevante: 1. Consolidarea memoriei colective și a coeziunii sociale Planul va contribui la formarea unei percepții colective coerente și echilibrate asupra trecutului totalitar, ceea ce va facilita consolidarea identității naționale și întărirea coeziunii sociale, prin promovarea valorilor solidarității, respectului și responsabilității civice. 2. Creșterea nivelului de educație civică și istorică Acțiunile prevăzute vor sprijini procesul de formare a unei conștiințe istorice la nivelul populației generale, în special în rândul tinerilor, și vor contribui la dezvoltarea spiritului civic, a gândirii critice și a atașamentului față de valorile democratice și drepturile fundamentale ale omului. 3. Promovarea justiției simbolice și morale Comemorarea oficială a victimelor și promovarea adevărului istoric constituie o formă de reparație morală și simbolică, având ca efect restabilirea demnității persoanelor afectate de regimul represiv și recunoașterea suferinței acestora de către stat și societate. 4. Prevenirea revizionismului și a extremismului ideologic Planul va contribui la prevenirea tentativelor de distorsionare a realităților istorice și la combaterea discursului public ce glorifică regimurile totalitare. Aceasta va reduce riscul de polarizare ideologică și va promova un climat social bazat pe adevăr și responsabilitate.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Anunțul privind inițierea procedurii de elaborare a proiectului de lege a fost plasat pe

site-ul web a ministerului (www.mc.gov.md), secțiunea – Transparența decizională și pe site-ul particip.gov.md (https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14465).

Proiectul urmează a fi transmis spre avizare Cancelariei de Stat, Ministerului Finanțelor, Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Justiției, Ministerului Apărării și Congresului Autorităților Locale din Moldova

7. Concluziile expertizelor
Proiectul urmează a supus expertizei juridice la Ministerul Justiției
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul se încorporează în cadrul normativ în vigoare și nu necesită modificarea/abrogarea unor acte normative
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Proiectul nu necesită măsuri pentru a fi implementat

Secretară generală

Ana VARZARI

Nr. 05/2-07/1667 din 04.06.2025

Cancelaria de Stat

CERERE
privind înregistrarea proiectului Hotărârii de Guvern

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2025-2028, privind promovarea culturii memoriei victimelor represiunilor comise de către regimul totalitar comunist pe teritoriul Republicii Moldova în perioada anilor 1917-1989
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Culturii
3.	Justificarea depunerii cererii	Proiectul a fost elaborat în vederea comemorării victimelor represiunilor politice, promovării adevărului istoric în privința regimului totalitar comunist instituit între anii 1917-1989 pe teritoriul actual al Republicii Moldova și educarea noilor generații în spirit liber și democratic.
4.	Referința la documentul de planificare care prevede elaborarea proiectului (<i>PNA, OND, PNR, alte documente de planificare</i>)	Aceste acțiuni nu au fost prevăzute în documentele de planificare sectorială.
5.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Avizare: Ministerul Finanțelor; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Afacerilor Externe; Cancelaria de Stat;

		Ministerul Justiției; Ministerul Apărării; Congresul Autorităților Locale din Moldova. Expertizare: Ministerul Justiției
6.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	5 zile lucrătoare
7.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Sudacevschi Vasile, consultant principal în Direcția juridică, tel. 022 823 827, email: vasile.sudacevschi@mc.gov.md
8.	Anexe	1. Proiectul Hotărârii Guvernului 2. Nota de fundamentare
9.	Data și ora depunerii cererii	
10.	Semnături	

Secretară generală

Ana VARZARI